

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Oboer/46/2015
Identifikačné číslo spisu:	3508205954
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3508205954.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, 811 09 Bratislava, proti povinnej: M. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XXXX/XX, XXX XX O. U. O. X., o vymożenie pohľadávky 175,26 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, pod sp. zn. 5Er/2573/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 8. januára 2014, č. k. 8CoE/239/2013 - 53, takto

rozhodol:

Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 8. januára 2014, č.k. 8CoE/239/2013 - 53 v napadnutej časti z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením zo dňa 3. júna 2013, č. k. 5Er/2573/2008 - 15 exekúciu zastavil. Exekučný súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“), a to s prihliadnutím na skutočnosť, že táto bola uzavretá medzi oprávneným ako právnickou osobou v postavení veriteľa, ktorý má v predmete svojej podnikateľskej činnosti o. i. poskytovanie úverov z vlastných zdrojov a povinnou ako fyzickou osobou v postavení spotrebiteľa, ktorej bol úver poskytnutý. Exekučný súd pri preskúmaní zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť zmluvy, zistil, že v týchto bola v článku 17 zakotvená v zmysle § 53 OZ neprijateľná podmienka v podobe rozhodcovskej doložky. Možnosť voľby spotrebiteľa medzi všeobecným súdom a rozhodcovským súdom prvostupňový súd kvalifikoval ako iluzórnu, nakoľko iniciovanie konania formou podania rozhodcovskej žaloby realizujú takmer s pravidelnosťou veriteľa. Vzhľadom na uvedené predmetná rozhodcovská doložka spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takáto rozhodcovská doložka umožňujúca dodávateľovi výber rozhodcovského konania podľa exekučného súdu nenapĺňa záujem o ochrane

spotrebiteľa. To znamená, že spotrebiteľ nemal na výber, vzhľadom na jej splnutie so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru. Spotrebiteľ mohol zmluvu len ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Predmetná rozhodcovská doložka okrem iného nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa, tzn. po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Rozhodcovská doložka je neprijateľná z dôvodu, že nebola spotrebiteľom osobitne dojednaná a nútila spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, zároveň sa táto rozhodcovská doložka prieči dobrým mravom, a teda aj výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Prvostupňový súd skonštatoval, že akékoľvek plnenie priznané rozhodcom na základe rozhodcovskej doložky, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, je plnením v rozpore s dobrými mravmi. Z uvedených dôvodov exekučný súd podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s § 45 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní exekúciu zastavil.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, ktorý napadnutým uznesením zo dňa 8. januára 2014, č. k. 8CoE/239/2013 - 53 návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol a uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd nemal pochybnosť o tom, že zmluva o úvere, ktorú uzatvorili oprávnený a povinná je zmluvou spotrebiteľskou, a to jednak s ohľadom na postavenie a predmet činnosti oprávneného a postavenie povinnej. Z obsahu exekučného spisu odvolací súd vyvodil, že nie sú žiadne pochybnosti o tom, že zmluva je štandardnou formulárovou, resp. typovou zmluvou v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, účinného v čase jej uzavretia, pričom takúto povahu nepochybne majú aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré boli inkorporované do zmluvy. Odvolací súd poukázal na to, že predmetná rozhodcovská doložka sa z dôvodov, na ktoré poukázal súd prvého stupňa, javí ako absolútne nevyvážená, a preto nekalá. Odvolací súd poznamenal, že v rámci modelu spotrebiteľského úveru je to zvyčajne veriteľ, kto podá návrh na začatie konania proti spotrebiteľovi, ktorý získal úver. Za daných okolností, resp. na základe predmetnej rozhodcovskej doložky môže veriteľ vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému orgánu, ktorý si sám zvolil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Na zreteľ treba vziať aj ust. § 106 O. s. p., ktoré pri platnej rozhodcovskej zmluve bráni konaniu pred štátnym súdom. Odvolací súd na základe všetkých uvedených dôvodov uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne.

V odôvodnení rozhodnutia s prihliadnutím na návrh na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ odvolací súd uviedol, že je úlohou vnútroštátneho súdu určiť, či sa má zmluvná podmienka v konkrétnej veci považovať za nekalú vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia zmluvy. Súdny dvor EÚ už totiž v obdobných veciach, v ktorých účastníkom vo vnútroštátnom konaní bol i oprávnený, judikoval, že Súdny dvor môže v rámci právomoci zverenej mu čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ vykladať všeobecné kritériá používané normotvorcom Únie na definovanie pojmu nekalá podmienka, avšak nemôže sa vyjadriť k uplatňovaniu týchto všeobecných kritérií na osobitnú podmienku, ktorá musí byť skúmaná v závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Okrem iného dal odvolací súd do pozornosti § 36 ods. 5 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého exekučné konanie v zásade nemožno prerušiť, okrem prípadov, keď tak ustanoví osobitný predpis. Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že v prejednávanej veci neexistuje potreba obrátiť sa s predbežnou otázkou na Súdny dvor EÚ, preto návrh oprávneného na prerušenie konania ako nedôvodný zamietol.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku napadol oprávnený dovolaním, v ktorom uviedol, že súdy: 1. rozhodli nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O. s. p. v znení účinnom do 1. januára 2015, ďalej len „O. s. p."), 2. konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.), 3. sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný § 237 písm. e/ O. s. p.), 4. oprávnenému odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), 5. sa v konaní dopustili inej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), najmä nesprávne zistili skutkový stav a nevykonali náležité dokazovanie, 6. napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Dovolateľ žiadal napadnuté uznesenia súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie prvostupňovému súdu; zároveň žiadal dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243c O. s. p.

a Súdnemu dvoru EÚ predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikoval v podanom dovolaní.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania v zmysle § 240 ods. 1 O. s. p. skúmal najskôr, či je dôvodný návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a dospel k záveru, že takýto návrh nie je dôvodný.

Oprávnený v podanom dovolaní navrhol, aby dovolací súd konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243c O. s. p. a požiadal Súdny dvor Európskej únie na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie o výklad písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS a čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ a predložil oprávneným navrhované prejudiciálne otázky.

V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že konanie pred Súdny dvorom EÚ o predbežnej otázke má povahu osobitného nesporného a medzitýmneho konania, v ktorom Súdny dvor EÚ má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože Súdny dvor EÚ v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ukladá povinnosť súdu prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke, pretože je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie v danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru EÚ na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenia zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá v takom prípade ani procesné vady konania v zmysle § 237 písm. f/, resp. písm. g/ O. s. p.

Vyriešenie právnych otázok nastolených dovolateľom v tomto konaní patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora EÚ. Nie sú interpretované právne normy komunitárneho práva, ktorých výkladu sa dovolateľ domáhal. Podľa názoru dovolacieho súdu nie je otázka výkladu komunitárneho práva pre riešenie daného prípadu rozhodujúca, preto návrh na prerušenie konania zamietol.

V ďalšom dovolací súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávneným podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014 dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je prípustný len proti zákonom výslovne určeným právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu.

V predmetnej veci odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, nejde ani o uznesenie uvedené v § 239 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.. Rovnako na danú vec nemožno aplikovať ani prípady upravené v § 239 ods. 1 O. s. p. Vzhľadom na uvedené, prípustnosť dovolania v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nie je proti napadnutému uzneseniu daná.

V zmysle § 242 ods. 1 O. s. p. /druhá veta/ je odvolací súd povinný prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p.. Iba v prípade, že by rozhodnutie odvolacieho súdu alebo predchádzajúce konanie vykazovalo procesnú vadu uvedenú v ust. § 237 O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014 by bolo dovolanie prípustné. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné i podľa § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných väd (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ vo svojom dovolaní namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 písm. a/, d/, e/, f/ O. s. p., ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr osobitne zameral, či oprávnenému bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle odvolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p., tak ako to tvrdí vo svojom dovolaní.

Vadou konania, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo podať, predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide tak aj vtedy, ak súd nerozhodol o procesnom návrhu účastníka konania.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že oprávnený vo svojom odvolaní (č. l. 33 spisu), podanom proti

uzneseníu súdu prvého stupňa navrhol, aby súd prvého stupňa postupom podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. konanie prerušil a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade ustanovenia § 44 ods. 2 /prvá a druhá veta/ Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 /prvá veta/ Ústavy Slovenskej republiky pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok. V tejto súvislosti oprávnený uviedol, že pre exekučný súd by malo byť otáznе aj to, či je v súlade s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok možné opakované uskutočnenie revízneho postupu podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, a to bez akejkoľvek časovej limitácie.

Z obsahu spisu dovolací súd tiež zistil, že odvolací súd o tomto procesnom návrhu oprávneného na prerušenie konania nerozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré sa s uvedeným návrhom na prerušenie konania nezaoberal. Uvedeným postupom tak odvolací súd odňal oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Zistená vada konania, súčasne zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Táto procesná vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie postihnuté takouto procesnou vadou nie je možné považovať za správne.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku zrušil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odvolací súd posúdi návrh oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a rozhodne o ňom.

Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu, v napadnutej časti Najvyšší súd Slovenskej republiky sa ďalšími námietkami oprávneného uvedenými v dovolaní nezaoberal.

V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania v zmysle § 243d ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseníu nie je prípustný opravný prostriedok.